

TENTOONSTELLING BOYMANS

Vier eeuwen meesterwerken der
schilderkunst in Neder-
landsch particu-
lier bezit.

(Van onzen correspondent.)

Rotterdam, 24 Juni.

Boymans opent Zaterdagmiddag de tentoonstelling „Meesterwerken uit vier eeuwen 1400—1800“, die 400 schilderijen en teekeningen uit Nederlandsche particuliere verzamelingen omvat. Toen wij door het twintigtal zalen en kabinetten dwaalden, die met deze tentoonstelling gevuld worden, hing nog niet alles aan den wand.

Terwijl de heer Hannema opgetogen vertelde over inzendingen, die nog onverwacht waren komen opdagen en die eerst deze week Nederlandsch bezit waren geworden, kwam de huisschilder hem weghalen om te vragen in welke kleur een muur in een bepaald zaaltje, die als achtergrond voor inzendingen moet dienen, geschilderd moest worden. In sommige zalen stonden de schilderstukken nog op den grond — kortom we hebben in vlug tempo door een nog niet voltooide tentoonstelling gewandeld en kunnen dan ook slechts even aanstrepen wat wij hier en daar gezien hebben, zonder al de collecties te kunnen noemen.

Voor den Museumdirecteur is het een verrassing gebleken, dat Nederland zoo vele particuliere verzamelingen telt. Oud particulier bezit heeft ons land bijna niet meer. Al deze verzamelingen zijn gevormd na 1921. Oude kennissen ziet men desondanks onder de schilderijen wel terug, o.a. werken uit de vroegere verzameling v. Stolck—v. Zoelen, die in 1850 de gemeente Rotterdam voor f 50.000 werd aangeboden, die het bod afwees. Eén dezer doeken, een Hobbema, heeft onlangs f 250.000 opgebracht.

Een onbekende Rogier v. d. Weyden is het eerste doek dat ons getoond wordt. Eerst Woensdag werd het eigendom van den heer D. G. van Beuningen, die hier een uitgebreide ver-

zameling primitieven heeft afgestaan, vele waarvan nooit tentoongesteld zijn.

Er is een Quinten Matsys, een Memline, Lucas v. Leyden's en een Dürer.

Twee Cranach's ontmoeten we, den Toren van Babel van de boeren Breughel, alles uit de rijke verzameling Van Beuningen.

Aan de teekeningen uit de collectie Koenigs moeten we wel vlug voorbij loopen.

Bij de Italiaansche schilders, waarvoor een eigen zaal is ingeruimd, merken we een Titiaan en een El Greco uit de verzameling v. Beuningen op.

Het is een massabezichtiging in filmvoorstellingstempo. Voor wij het weten zijn we aangeland bij de 17de eeuwse Nederlandsche Meesters: Frans Hals, de twee Ruysdaels.

Van Adriaen v. Ostade zijn er in weer een andere zaal, behalve de bekende boereninterieurs, waarvan er slechts enkele bestaan. Er hangen stillevens van Salomon Ruysdael en een vroege Jan van Goyen. Wij ontmoeten Terborch, twee stuks v. d. Veer's, die nu toch in Boymans komen hoewel zij deel hebben uitgemaakt van de in 1849 geweigerde collectie v. Stolck.

Hier is ook een kabinet ingeruimd voor de Emmausgangers, den zoo juist verworven grooten Vermeer, die als door een wonder voor Boymans verkregen werd met zekere hulp. Het doek hangt nog niet op zijn plaats. Wij hebben het in een andere zaal gezien. De verwerving van dit doek lijkt een wonder. Ongemerkt kon het indertijd uit ons land naar Frankrijk worden vervoerd, waar het als verwaarloosd bezit teruggevonden werd.

Het doek, dat van Zaterdag af voor het eerst tentoongesteld zal worden, is reeds door dskundige hand beschreven. Eenige malen hebben wij dezen Vermeer reeds gezien en telkens stijgt onze bewondering. Zelfs voor het lekenoog wordt het schilderij intens schooner en rijker. Het witte kannetje en het brood op de tafel, het blauw van het gewaad van den verzezen Christus, wien de vale lijk-kleur nog niet van het gezicht geweken is, zijn uitingen van groote volkomenheid.

De figuren van de Emmausgangers spreken bij ieder bezoek meer. Deze roerlooze gestalten zijn vol ingehouden beweging. Zie de krampachtig gebogen hand op de tafel, de oogen die niets zien dan den Christus. In de omgeving van Vermeer zien wij nog meer Deïfsche school.

Voortwandeland zien wij een heel mooien

Paulus Potter. Dieren in een landschap, welks blondheid niet te beschrijven is.

Jan Steen en Albert Cuyp hebben een heel kabinet toegewezen gekregen. Er zijn twaalf Jan Steen's, w.o. de aanbidding der Kinderen, „In Liefde Bloeyende“, de voorstelling van een rederijkerstafereel. Van Cuyp zijn er landschappen ook.

In de Rembrandtzaal heeft de „Man met de Roode Muts“ een eereplaats verkregen, eigen bezit nu van het Museum.

Vele der hier hangende werken zijn uit de school van Rembrandt. Er hangt hier een portret van Ferdinand Bol, Hobbema en Aert de Gelder noteeren we nog in het voorbijgaan. Teekeningen, grootendeels van Rembrandt, waarvan Boymans een zeer groot bezit heeft, zijn er een heele zaal vol.

Daar hangt aan den wand ook de groote verzameling van den heer Lugt, die o.a. een vrouwenportret van Dürer en teekeningen van Lucas van Leyden en Rubens omvat.

Via de zaal der Vlaamsche meesters, waar we Jordaens en Adriaen Brouwers aantreffen, belanden wij bij de 18de eeuwse Fransche en Italiaansche schilders, waar o.a. teekeningen en ook een schilderij van Watteau hangen.

Nog hangt alles niet aan den wand. Den eenigen in Nederland aanwezigen Grünewald mochten we nog niet aanschouwen, doch ook die zal er bij de opening zijn.

Vluchtig, al te vluchtig waren de kijkjes die ons vooraf vergund werden. Zij waren echter voldoende om vast te stellen dat wij hier een rijke tentoonstelling schilderkunst van vier eeuwen hebben, die als gelegenheids-expositie bij het regeeringsjubileum der Koningin geen slecht figuur slaat. Wij mogen vertrouwen dat zij behalve aan de bezoekers, die misschien wel allereerst om den Rembrandt en om den nog door zoo weinigen aanschouwden Vermeer zullen komen, ook voldoende zal schenken aan de kunstbeschermers, die hun verzamelingen afstonden. De vreugd van hun bezit moet verdubbelen nu de gemeenschap de schoonheid van dit rijke culturele bezit ontsloten wordt. Wij mogen de tentoonstelling in Boymans allerminst als een soort van wedstrijd beschouwen. Desalniettemin zal het voor velen een verrassing en een openbaring zijn dat Nederlandsche particuliere verzamelaars zoo'n rijk kunstbezit kunnen toonen, dat op deze wijze tijdelijk tot Nederlandsch volksbezit wordt.

Een Memline uit de collectie van Beuningen.